

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. III. Quinam Clerici gaudeant privilegio Fori?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

Quinam Clerici gaudeant Privilegio Fori.

SUMMARIUM.

234. Privilegio fori gaudent omnes Clerici, si servante a, que à Tridentino Concilio requiruntur.
235. Gaudent omnes Clerici sacro Ordine insigniti.
236. Et Clerici in Minoribus, si habent Beneficium, tametsi non gestent habitum & tonsuram Clericalem.
237. Beneficium si non habent, non gaudent, nisi habitum & tonsuram deferendo inseruiant alicui Ecclesiæ vel in aliqua Schola Literis dent operam.
238. Gaudent Clerici Conjugati in criminalibus, si cum unica & virgine contraxerunt matrimonium.
239. Clerici, qui prædictas qualitates non habent, etiam immunitate à tributis & privilegio Canonis non gaudent.
240. Declaratur, quid nomine Beneficij in præsentī materia intelligatur.
241. Clericus in Minoribus, & Beneficium non habens, gestare simul habitum & tonsuram Clericalem debet, ut privilegio fori gaudeat.
242. Et quidem continuè ac semper.
243. Sufficit tamen, si alicui Ecclesiæ inseruiat, aut operam studij navet permittente Episcopo.
244. Servitium, quod præstat Ecclesiæ, debet esse continuum.
245. Prædictas qualitates non habens judicari nihilominus à Judice Ecclesiastico potest.
246. Clerici Conjugati etiam in civilibus causis incarcerari aut alia pœnâ corporis affici à Judice laico nequeunt.
247. Clericus in minoribus perditum ob neglectas illas qualitates privilegium recuperat, si denud illas observat.

248. Clericus privilegio fori gaudet etiam quoad delicta ante Clericatum patrata.
249. Tametsi hunc assumerit ad declinandum jurisdictionem secularem.
250. Nec puniri post Clericatum relictum potest ob delicta illo durante patrata.
251. Dubium de Clericatu decidere solus Judex Ecclesiasticus potest, siue facti sit siue Juris.

134. Non Presbyteros duntaxat, sed etiam quoscumque Clericos, solis etiam minoribus Ordinibus, imò & primâ tantum Tonsurâ initiatos, gaudere fori privilegio, non tantum in criminalibus, sed etiam civilibus, constat ex *C. nullus. 2. de For. comp. C. Clerici. 8. & C. cum non ab homine. 10. de Judic. C. un. de Cleric. conjug. in 6.* dummodo habeant qualitates requisitas à Trident. sess. 23. c. 6. de reform. ubi postquam S. Synodus dixisset, nullum primâ tonsurâ, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutum, ante 14. annum Beneficium obtinere posse, subjungit: *Is etiam* (qui primâ solum tonsurâ initiatus, aut in minoribus Ordinibus constitutus est) *fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum & tonsuram deferens alicui Ecclesie ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola vel Universitate de licentia Episcopi, quasi in via ad majores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis verò conjugatis servetur constitutio Bonifacij VIII. quæ incipit Clerici: modò hi Clerici, alicujus Ecclesie servitio vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesie serviant, vel ministrent, & Clericali habitu & tonsurâ utantur.*

235. Ex qua Tridentini constitutione plura, quæ ad rem præsentem faciunt, consequuntur. Primum est, quòd Clerici majore aliquo seu sacro Ordine insigniti gaudeant privilegio fori, tametsi nec habitum nec tonsuram gestent, nec Beneficium ali-quod habeant. Ratio patet, quia prædictas qualitates S. Syno-

us solum requirit in ijs, qui primam duntaxat tonsuram aut minoribus Ordinibus initiati sunt; non item in illis, qui Ordine sacro. Igitur circa hos sequendum est Jus antiquum: hoc autem Jure habent istud privilegium, tametsi habitum & tonsuram non gerant, nec Beneficium habeant, quia solus Clericatus requiritur, qui habetur per Ordinem susceptum, non per habitum & tonsuram, vel Beneficium Ecclesiasticum.

236. Alterum est, quod Clericus minoribus Ordinibus aut primam tantum tonsuram initiatus privilegio hoc gaudeat, si habet Beneficium, tametsi habitum & tonsuram non gestet. Ita plerique DD. male contradicente Burgio & Curtellio apud Delbene *de immun. Eccles. c. 4. dubit. 7.* quia Trident. Beneficium & habitum ac tonsuram non requirit copulativè, sed solum disjunctivè per particulam *aut.* Cæterum etsi nec isti Clerici, nec ij, qui in majoribus constituti sunt, perdant ipso facto privilegium fori ob dimissum habitum & tonsuram, ut receptum est inter DD. & patet ex Trident. *l. c.* privari tamen per Ecclesiasticam sententiam ob dictam causam posse, constat ex *C. In audientia. & C. Contingit. de Sent. excomm.*

237. Tertium, quod Clerici habentes solum minores Ordines aut primam tonsuram, non tamen Beneficium, ad hoc, ut fruantur privilegio fori, non tantum habitum & tonsuram gestare debeant, sed etiam ex mandato Episcopi alicui Ecclesie intervenire, vel cum ejusdem licentia in aliqua Schola aut Universitate literarum studijs vacare. Unde si horum quidpiam omiserint, laici reputantur, & coram Judice laico respondere tenentur, ac onera civilia, ut alij laici, ferre. Patet ex citatis Tridentini verbis, & concordant DD.

238. Quartum, quod Clerici conjugati, qui cum unica & virgine contraxerunt matrimonium, præter privilegium canonis habeant etiam privilegium fori, ita ut propter delicta, sive criminaliter sive civiliter tantum de iisdem agatur, trahi ad Judicem laicum nequeant. Ita habetur *C. Clerici un. de Clericis conjug. in 6.* quod juxta Trid. *l. c.* sequendum est.

239. Verùm modò dicta uberiùs declaranda sunt, cùm varia inde quæstiones oriantur. Dubit. I. an Clericus prædictas qualitates non habens non tantùm privilegio fori careat, sed etiam immunitate à tributis, & privilegio canonis. Solo privilegio fori non gaudere, cum Navarro aliisque pluribus tenent Clar. L. 5. Sent. §. fin. q. 36. n. 19. Garc. de Benefic. tom. 1. c. 3. p. 2. n. 5. Less. L. 2. de Just. c. 33. n. 38. & Diana p. 1. tr. 2. resol. 34. eò quòd Tridentinum hujus duntaxat mentionem faciat, & in odiosis non sit facienda extensio ab uno expresso ad non expressa. Afferunt pro se declarationem S. Congreg. Trident. Abstrahendo ab ista declaratione, quæ si authenticè proferretur, sequenda foret, mihi longè probabilius videtur, quod cum Bannez, Menoch. Azor, Graff. Molfes. ac alijs tenet Suar. disp. 22. de Censur. sect. 1. n. 11. & L. 4. defens. Fid. c. 27. n. 14. dictum Clericum nullo illorum privilegiorum gaudere. Nam si verba Concilij benè considerentur, apparebit, quòd hujusmodi Clericum voluerit haberi ut laicum. Cùmque faciliùs amittatur privilegium canonis, ut cum Panor. in C. 1. de Apost. n. 6. notant DD. quàm privilegium fori, multò item faciliùs immunitas à collectis & tributis tollatur, & longè magis munitæ esse debeant personæ, quàm bona Clericorum, videtur, quòd cùm privilegium fori ademerit, à fortiori adempta esse voluerit reliqua. Accedit, quòd nemo potest esse subditus tributis, nisi sit subjectus jurisdictioni & foro, cùm impositio tributi sit quidam actus jurisdictionis, ac idcirco privilegium fori includit immunitatem à tributis, ut passim notant DD. & sumitur ex C. quanquam de censib. in 6. ergò qui non eximitur à foro & jurisdictione laicorum, non censetur exemptus ab eorum tributis. Unde negatur suppositum adversariorum, quòd fiat extensio ab expressis ad non expressa. Stat profectò pro posteriore hac sententia consuetudo nullibi reprehensa, ut notat Suar. cit. n. 14. quæ tamen tolerari non deberet, si contra immunitatem Ecclesiasticam esset.

240. Dubit. 2. Quid intelligatur nomine Beneficij, vi cujus Clerici

Aa 2

Clerici privilegio fori gaudent. Sufficere Beneficium propriè dictum, seu jus perpetuum percipiendi fructus Ecclesiasticos, tametsi fructus non percipiantur, certum est, & tradunt cum communi Garcias de *Benefic. p. 1. c. 6. n. 37.* & *p. 2. c. 2. n. 9.* Barbof. *p. 2. de potest. Episc. alleg. 12. n. 7.* & in *collectan. ad cit. c. 6. Trident. n. 15.* Idem procedit de Capellania Collativa, seu in titulum perpetuum collata: quia est verum Beneficium. Nec non de Coadjutoria à SS. Pontifice data. Et de Præstimonio in perpetuum collato, ac ministerium spirituale annexum habente. De Pensione ingens dubitatio est, eam hîc sufficere post Panos. Felin. Imol. Card. affirmantibus Suar. *cit. L. 4. c. 26. n. 9.* & de *Censur. disp. 13. sect. 2. n. 11.* Barbof. *cit. alleg. 12. n. 8.* aliisque compluribus; negantibus alijs, quos refert Delbene de *Immunit. Eccles. c. 4. dub. 4. n. 4.* & Barbof. *in cit. c. 6. Trid. n. 19.* ac utriusque pro se quandam S. Congreg. Cardin. decisionem afferentibus. Certum est, si pensio talis est, quæ etiam laico conferri possit, non sufficere ad hunc effectum immunitatis, cum nec insignis sit Clericatus, neque ad statum Clericalem vel officium obliget. Idem dicendum existimo de ea, quæ Clerico quidem ut tali, sed duntaxat ad aliquod tempus determinatum, conceditur: quia sic nullo modo poterit dici Beneficium. Si verò datur ad vitam pensionarij, videtur sufficere: etsi enim ne sic quidem sit Beneficium propriè dictum, in materia tamen favorabili, qualis hic est, Beneficio æquiparatur. Illud quoque controversum est, utrum sufficiat solus Beneficij titulus, an verò insuper requiratur possessio. Hanc non requiri contra Jul. Clarum, Scaccia, Riccium, Farin. ac alios, affirmo cum Paris. de *Resignat. Benef. L. 7. c. 1. n. 47.* Covarr. *L. 3. var. c. 16.* Bonac. de *Legib. disp. 10. q. 2. pun. 1. §. 4. n. 12.* Barbof. *L. 1. Jur. Eccles. c. 39. §. 2. n. 14.* ac alijs compluribus, dummodo constet de valida collatione. Itaque decisum à S. Congreg. Trid. refert Delbene *cit. c. 4. dub. 5. n. 5.* Ratio est: quia is, cui collatio validè facta est, verum jus in re habet & Beneficium. Unde juxta decisionem Rotæ

in impetratione Beneficij facienda est mentio juris, quod quis habet in alio Beneficio, licet illud non possideat. Addunt Delbene *l. c. dub. 6.* & Barbof. *l. c. & in cit. c. 6. Trid. n. 13.* cum Grassis, Squillante, ac alijs, eum, qui est in possessione Beneficij, privilegio fori gaudere, tametsi invalida ob irregularitatem aliudve impedimentum fuerit collatio

241. Dubit. 3. An Clerico in minoribus constituto & Beneficium non habenti ad gaudendum privilegio fori necessaria sit gestatio tonsuræ simul & habitus Clericalis. In Clerico non conjugato sufficere alterutrum, videlicet, ut vel tonsuram vel habitum deferat, tenent Farin. *q. 8. n. 65.* Scaccia *tom 1. de Judic. L. 1. c. 11. n. 9.* Diana *p. 4. tr. 1. resol. 93.* alijque nonnulli: quia, ut aiunt, etsi Trident. utatur particulâ *Et*, hæc tamen non semper est copulativa, sed quandoque disjunctiva, ut patet ex *C. si Judex desent. excomm. in 6.* aliisque Juribus. Verum asserendum est cum communi, habitum & tonsuram conjungi debere: tum quia ita decedit S. Congreg. Trident. teste Belleto *p. 1. disquis. Cleric. tit. 3. §. 8. n. 7.* Riccio *p. 4. decis. 154. n. 8.* & alijs: tum quia particula *Et* regulariter est copulativa, & disjunctiva solum tunc, quando ponitur inter incompatibilia & pugnancia, aut quando ex subjecta materia vel circumstantijs sumitur, quod accipiatur pro disjunctiva *vel*, ut fuse ostendit Barbof. *tr. de diction. usufreq. dict. 110.*

242. Dubit. 4. An ad gaudendum privilegio fori sufficiat deferri habitum & tonsuram quandoque aut per intervalla. Communis & vera responsio est, deferendum esse frequenter, imò semper & continuè, continuatione in sensu morali acceptâ. Secus perditur privilegium ipso facto, & quidem absque prævia monitione. Licet enim ad hanc privationem incurrendam propter alios actus Clericatus contrarios, retento tamen habitu & tonsurâ exercitos, requiratur prævia monitio, ut patet ex *C. 14. 15. 16. de vit. & hon. Cleric. C. un. eod. in 6. Can. 1. §. 2. dist. 47. Can. 5. §. 6. dist. 46.* hinc tamen eadem opus non esse patet cum ex varijs declarationibus S. Congreg. Trid. quas referunt Suar. *cit. L. 4. c. 27.*

n. 12. Riccius p. 4. decis. 154. n. 4. & in praxi resolut. 172. n. 2. Pignatelli tom. 1. consult. 45. n. 18. ac alij; tum ex eo, quòd egestatio à Trident. requiritur tanquam conditio & forma necessaria; formâ autem deficiente corrumpere actum, & conditione non impleta dispositionem aut concessionem non valere, notius est, quàm ut explicatione indigeat. Dixi autem, illam gestationem debere esse moraliter continuam. Igitur isto privilegio non privatur, qui per accidens & solum aliquando habitum aut tonsuram dimittit mox resumpturus. arg. L. si quis ita. ff. de condit. & demonstr. & L. 3. ff. de divor. sed solum, si consuetudinem non deferendi habet, ita ut vulgò laicus existimetur. Hinc teste Bonac. l. c. n. 14. & Sperelli p. 1. decis. Fori Eccles. decis. 26. n. 25. declaravit eadem S. Congregatio, Clericum, qui dimisso habitu Clericali homicidium commisit, & tanquam laicus captus fuit à seculari Magistratu, remittendum esse ad Ecclesiasticum, si Tridentini requisita servare consuevit. Vicissim si Clericus in minoribus habitum gerere non solitus crimen postea in habitu Clericali committat, non gaudebit privilegio, ut sumitur à sensu contrario ex C. si Judex. 12. de Sent. excomm. in 6. v. idem esse censemus.

243. Dubit. 5. An Clericus in minoribus constitutus habitumque ac tonsuram deferens inserviat alicui Ecclesiæ, non tamen de mandato Episcopi, gaudeat fori privilegio. Spectatis verbis Tridentini expressè requirentis, ut de mandato Episcopi inserviat, negativè respondendum erit. At testantur cum Navarro Ricc. p. 4. decis. 111. n. 5. Dianap. 1. tr. 2. resol. 34. & p. 4. tr. 1. resol. 18. Pignatelli tom. 1. consult. 176. n. 5. & Sperelli l. c. n. 31. sapientius declarasse S. Congreg. Trident. non esse necessarium mandatum Episcopi; gaudere privilegio fori Clericum, tametsi inserviat alteri Ecclesiæ, quàm cui adscriptus est; item gaudere, modò alicui inserviat, tametsi nulli adscriptus sit. Tot autem & tantorum DD. testimonio fidem negare durum est, præcipuè cum ipsa verba S. Congregationis afferant, præsertim Pignatelli l. c. Unde verba Tridentini ex mandato Episcopi intelligenda erunt solum de voluntate

luntate Episcopi id permittentis. Hinc verò deducit Sperelli *l. c. n. 32.* & certissimum esse putat, Clericum in aliqua Schola vel Universitate Studijs vacantem etiam absque licentia sui Ordinarij, privilegio fori gaudere. Quod verum esse puto de licentia expressa: esse tamen necessariam permissionem seu tolerantiam videtur constare ex illis ejusdem Synodi verbis *de licentia Episcopi*, quæ frustra posita non sunt, forèntque frustra addita, nisi illa saltem permissio requireretur.

244. Dubit. 6. Quomodo Clericus frui volens hoc privilegio inservire debeat Ecclesiæ. Non satis esse, si quandoque tantum inserviat, sed debere servitium esse continuum, convenit inter DD. Erit autem in æstimatione morali continuum, si sit pro majori temporis parte. Barbof. *cit. alleg. 12. n. 13.* Gratian. *discept. For. tom. 3. c. 440. n. 6.* Ricc. *p. 4. decis. 154. n. 5.* ubi ita declaratum refert à S. Congreg. Curtell. *de Immun. Eccl. L. 2. q. 35. n. 5.* ac alij. Præterea debet in servitio Ecclesiæ esse eo tempore, quo gaudere cupit immunitate; neque sufficit aliquando & prius inserviisse. Existimant tamen Carol. de Grassis *de effect. Cleric. effect. 1. n. 1180.* Sperelli *l. c. n. 30.* & Dianap. *1. tr. 2. resol. 34.* etiam hîc tempus moraliter sumendum esse, & sic non obesse immunitati, etiam si nunc, quando delinquit, non inserviat, dummodo constet, circiter ante mensẽ inserviisse. Demum non debet inservire in temporalibus, sed in spiritualibus, seu exercitio sui Ordinis proprio.

245. Dubit. 7. An Clericus in minoribus non servans ea, quæ juxta Trident. requiri dixi ad immunitatem Clericalem, soli Judiciali subjectus sit. Judicari & puniri posse etiam ab Ecclesiastico, declaratum à S. Congreg. Concil. refert Bonacina *l. c. n. 19.* & Pignatelli *tom. 1. consult. 46. n. 1. & seqq.* & ita decisum non semel, ait Barbof. in *cit. c. 6. Trid. n. 26.* nec quempiam, qui id neget, invenire licuit. Ratio est: quia Jurisdictio Ecclesiastica in Clericos competit ratione Ordinis, ac propterea non est in ipsorum potestate per dimissionem habitûs & tonsuræ Clericalis factumve aliud

aliud aut omissionem præjudicare Judicis Ecclesiastici jurisdictioni, ut patet ex *C. cum non ab homini de Judic. C. significasti & C. si diligenti de Foro comp. C. contingit 36. de sent. Excomm.*

246. Dubit. 8. An Clerici Conjugati, de quibus supra n. 238. immunitate gaudeant non solum in criminalibus, sed etiam civilibus. Negandum est cum communissima DD. contra Angel. Franc. Lap. Ricc. Marth. aliosque, cum *cit. C. un. de Cler. conjug. in 6.* solum exprimantur criminalia, & quoad hæc duntaxat esse exemptos à jurisdictione seculari declararit S. Congreg. Trid. & deciderit Congregatio Episcop. apud Delbene *cit. c. 4. dub. 11. n. 12.* Illud tamen cum eodem asserendum est, non posse eos in causis etiam civilibus in carcerem conjici, aliave corporali poena affici, cum certum sit ex *cit. C. un.* & multis declarationibus S. Congreg. Trid. quod privilegio canonis gaudeant, & à laicis contra ipsos procedi in persona non possit, sed solum in bonis.

247. Dubit. 9. An Clericus constitutus in minoribus amisso semel privilegio fori ob dimissum habitum & tonsuram, aliave requisita, de quibus supra n. 233. neglecta, illud recuperet, si de novo ea observet. Affirmant, & bene, cum communi plerorumque Covarr. *pract. c. 31. n. 8. v. 5.* Petr. Barbof. *in L. filia ff. solut. matr. n. 33.* Clar. *L. 5. §. fin. q. 36. n. 15.* Sperelli *l. c. à n. 18.* Sanch. *L. 7. de matr. disp. 46. n. 29.* Suar. *L. 4. defens. Fid. c. 27. n. 18.* ubi id certum esse existimat, & fuse demonstrat. Sumitur aperte ex *Clem. 1. de vit. & hon. Cleric. C. 2. eod. & cit. C. un.* Declarationem manifestam S. Congr. Trid. affert Suar. *l. c.* complures alias Delbene *cit. c. 4. dubit, 25. à n. 9.* & Pignatelli *cit. consult. 45. à n. 4.* ut adeo de hujus assertionis veritate dubitandum non sit. Hinc consequens est I. quod Clericus, qui duxit unicam & virginem, si eam mortuam servet conditiones ad valorem hujus privilegij requisitas, illud recuperet quoad omnia, quæ alijs Clericis competunt. Sequitur II. quod iidem tradunt, Clericum, qui dimisso habitu aut tonsuram crimen commisit, & illum postea reassumpsit, privilegio fori gaudere, etiam quoad crimen commissum. Ita de-
clara-

claravit S. Congreg. Trid. cujus verba refert Delbene *l. c. n. 17.* Ubi tamen benè notandum est, quod additur *modo in fraudem &c.* Igitur si in fraudem reassumeret habitum aut beneficium, privilegio non gauderet, cùm nemini sua fraus debeat patrocinari. In fraudem id facere censetur, si habitum resumat solùm ad vitandam jurisdictionem laicam, & sine animo Deo in Clericatu serviendi: qui animus abfuisse præsumeretur, si habitum postea rursus dimitteret, aut ad ulteriores Ordines non ascenderet &c. Barbof. *cit. alleg. 12. n. 29.* Delbene *l. c. dub. 26. n. 5.* Pignatelli *l. c. & alij.*

248. Dubit. 10. An laicus post commissum delictum Clericatum assumens ita gaudeat privilegio fori, ut propter crimen, quod priùs commisit, puniri nequeat à Judice seculari. Magnus hic conflictus opinionum est, absolute quibusdam negantibus, aliis absolute affirmantibus. Distinguunt cum communi Farin. *L. 1. prax. crim. tit. 1. q. 8. à n. 104. & Covarr. pract. c. 32. n. 4. concl. 1. & 2.* asserentes, puniri non posse, si Clericatum assumpsit sine fraude; secùs, si in fraudem assumpsit. *arg. L. hos accusare. §. hoc beneficio. v. item. v. dum non. ff. de accusat. L. si quis decurio. C. de fals. L. 1. C. qui milit. non poss. L. si maritus. ff. ad L. Jul. de adulter. & L. fin. ff. de re milit.* Idem tamen cum Joan. Andr. Bart. ac cõmunialiorum addunt, tametsi is in fraudem assumpsit, puniri tamen à seculari Judice in corpore non posse, sed solùm in pecunia & bonis. Fraus præsumitur, inquiunt Covarr. *l. c.* & Farin. *l. c. n. 110.* cum Claro ac alijs, quando ad Clericatum transijt post diffamationem, inquisitionem, accusationem, multoque magis, si post citationem, contumaciam, & condemnationem. Quod tamen alij de sola diffamatione non admittunt, præsertim si reus non tantùm Ordines minores sed & majores suscepisset.

249. Verùm alij absolute asserunt, laicum, si post patratum delictum fiat Clericus, non posse amplius puniri à potestate laica, tametsi id faciat in fraudem, seu eâ intentione, ut vim potestatis secularis effugiat. Ita Aufrer. *de Potest. Secul. super Eccles.*

person. regul. l. n. 19. Genuensis in Praxi c. 9. n. 5. Deciam. p. 1. Tract. Crimin. l. 4. c. 9. n. 60. testans de communi. Vincent. de Franch. decis. 209. Surd. decis. 110. n. 3. Giurba consil. 15. n. 1. Navarr. Comment. 2. de Regular. n. 69. Suar. L. 4. Defens. Fid. c. 15. n. 16. Tapia L. 1. de Jur. Regn. tit. 2. n. 33. Carol. de Grassis de Effect. Cleric. effect. 1. n. 107. Ricc. p. 4. decis. 357. Squillante de Privileg. Cleric. c. 7. n. 73. Laym. L. 4. Theol. Moral. tr. 9. c. 4. n. 12. assert. 3. Pignatelli tom. 1. consult. 103. à n. 2. ac alii.

Rationem dant: quia cum privilegium concessum sit Statui Clericali, habet locum in quacunque persona, quæ quocunque modo eum Statum assumit, cum respiciatur Status ipse, non autem modus & intentio, quibus assumitur. Nam quamvis intentio assumptionis hunc statum sit se subtrahere jurisdictioni seculari, quæ tamen in hoc utitur jure suo, nec injuriam cuiquam facit; sicut ille utitur jure suo, qui post patratum delictum ad asyllum sacrum confugit, cum sit in ipsius potestate & arbitrio se subtrahere, idcirco non debet carere privilegio, quod secum affert Status assumptus. Mihi hæc posterior opinio præplacet cum ob rationem allatam tum quòd C. 2. de For. Comp. absolutè sub poenæ Censuræ præcipitur: ut *nullus Judicum (secularium) neque Presbyterum, neque Diaconum, aut Clericum ullum, aut minores Ecclesie, sine permissu Pontificis per se distringere aut condemnare præsumat.* Quod pariter statuitur in Bulla Coenæ *cau. 15.* Si quis tamen post delictum patratum assumat Clericatum non animo se cultui Divino dicandi & stabiliter in Clericatu permanendi, sed solum ad tempus, ut interim evadat vim jurisdictionis secularis, ac postea redeundi ad Statum secularem, dicendum est cum Suar. *l. c. n. 17. & 18.* hanc fore malam fidem proprie dictam, & sic locum esse priori opinioni. Possunt quoque dictæ opiniones cum quibusdam DD. ita conciliari, ut prior procedat in casu, quando ante susceptum Clericatum coeptum jam est iudicium contra reum à Judice seculari per citationem aut certe per litis contestationem, uti requirunt Menoch. *de arbitrar. cont. 2. cas.*

2. *cas. 131. n. 8.* Pignatelli *tom. 2. consult. 66. n. 27.* ac alij: cùm ibi perfici debeat iudicium, ubi coeptum est. *C. Proposuisti de Foro comp.* Posterior verò opinio locum habeat, quando ante assumptum Clericatum coeptum nondum fuit contra delinquentem iudicium. Sed & in priori casu non poterit Iudex secularis huiusmodi Clericum punire in persona, sed solum in bonis, ut præter cit. DD. tradunt Bossius *de Foro comp. n. 244.* Giurba *consil. 15. n. 33.* Mastrill. *decis. 294. à n. 3.* Pignatelli *cit. consult. 103 n. 9.* Et ita sæpius declaratum fuit à varijs Sacris Congregationibus Cardinalium, videlicet Tridentini, Immunitatis Ecclesiasticæ & Episcoporum ac Regularium, ut testatur idem Pignatelli *tom. 2. consult. 66. n. 13.* Eodem teste *n. 26.* non semel declaravit S. Congregatio Immunitatis, gaudere immunitate Ecclesiastica quoad se & sua bona eum, qui ad declinandas collectas aliæque onera laicalia Clericatum suscepit. Coeterum decidere, utrùm Clericatus susceptus fuerit in fraudem, non est Iudicis laici, sed Ecclesiastici. Oldrad. *consil. 4. in fin.* Giurba *l. c. n. 33.* Vulpell. *de Libert. Eccles. p. 2. n. 41.* Carol. de Grassis *l. c. 1079.* Imò si laicus Iudex dicat, Clericatum in fraudem susceptum esse, onus probandi ipsi incumbit. Plaz. *in Epitom. Delict. 6. 35. n. 1. § 2.* Farin. *cit. q. 6. n. 111.* Giurba *decis. 87. n. 7.* Pignatelli *cit. consult. 103. n. 19.*

250. Dubit. 11. An qui durante Clericatu crimen commisit ac postea Clericatum deseruit, iudicari tunc & puniri à laico Iudice possit propter crimen in Clericatu commissum. Puniri posse, videtur ex modò dictis sequi: si enim is, qui post crimen in statu laicali commissum factus est Clericus aut Religiosus, puniri à seculari nequit, quia jam est Clericus jurisdictione seculari exemptus, è contrario poterit puniri laicus, qui fuit Clericus, quia Clericatu deserto fit subjectus potestati laicæ. Verùm puniri laicum ob crimen in Clericatu vel Religione patratum à Iudice seculari posse negant Covarr. *c. 31. pract. n. 8.* Clar. *L. 5. Sent. §. fin. q. 36. n. 11.* Petr. Barbos. *in L. Titia. ff. sol. matr.* Suar. *cit. L. 4. c.*

15. n. 14. ac aliorum communis apud Delbene *cit. c. 4. dub. 30. n. 4.* eodémque teste declaravit S. Congregatio Immunit. 9. *Sept. a. 1631.* fori privilegio gaudere de præsentia laicum pro delicto eius temporis, quo fuit Clericus. Quia ad gaudendum privilegio attenditur status temporis, quo delictum patrat, juxta *L. 1. ff. de Pæn.* at quando delictum commissum fuit, erat immune à jurisdictione laica, ergò huic etiam post mutatum statum non subicitur, cum nullo jure cautum sit, quòd amissio privilegij per dimissionem statùs retrotrahatur ad tempus præteritum. Rationem disparitatis inter utrumque casum dat Delbene *l.c.* quia transiens à statu Clericali ad laicum non tam mutat forum, quàm forum foro accumulatur, nihilque obstat, quòd minùs ut jam laicus puniri à Judice Ecclesiastico possit: at verò transiens à statu laico ad Clericalem omnino mutat non tantùm forum, sed etiam statum personæ, ita ut omnino eximatur à jurisdictione seculari. Affinis quæstio est, utrùm Clericus mulctatus exilio aut relegatione à Judice Ecclesiastico possit ab eodem puniri, si deposito Clericatu violet exilium aut relegationem. Affirmativè respondendum est cum Genuensi *in Praxi c. 9. n. 3. Mad. de Sac. Ord. c. 3. n. 44. Squillante de Privileg. Cleric. c. 7. n. 108. Addition. ad Duard. in Bullam Cæne l. 2. can. 15. ad q. 11. lit. D. & Pignatelli tom. 1. consult. 103. n. 5.*

251. Ultimò tandem dubitatur, an in dubio, utrùm reus privilegio fori gaudeat, cognoscere debeat Judex Ecclesiasticus. Convenit facillè inter DD. ad solum Judicem sacrum decisionem pertinere, si dubium vel quæstio Juris est, cujusmodi quæstiones à n. 238. non paucas modò proposui. Patet ratio: quia causas spirituales (qualis est omnis causa seu controversia Juris Canonici) cognoscere debet solus Judex Ecclesiasticus. *C. quanto. & C. decernimus. de Judic. C. lator. & C. causam qui filij sint legit. C. tuam de Ord. cognit.* De quæstione facti, utrùm videlicet iste reus sit Clericus, an gestarit habitum & tonsuram, habeat Beneficium &c. controversia est. At esse non debet: cum *C. si Judex.*

de x. 12. de Sent. excomm. dicatur: dubitationis hujusmodi, an scilicet sit, qui reperitur, Clericus, ad Judicem Ecclesiasticum (quia de re Ecclesiastica & spirituali, vocato tamen Judice seculari, vel alio, cujus interest) cognitio pertinebit. Quam responsionem Pontificiam celebrem esse ait Covarr. c. 33. pract. n. 1. & semper præ oculis habendam, fuisseque à Baldo in L. si qua C. de Ep. & Cler. & alijs maximè commendatam. Mirum profectò est, Guidonem Papæ, Clar. Bonell. aliòsque, ausos fuisse dicere, in tali dubio competentem Judicem esse etiam laicum. Illud concedi posse videtur, quod tradunt Scaccia L. 1. de Judic. c. 11. n. 89. & Farin. cit. q. 8. n. 34. posse Judicem laicum summariam quandam informationem de Clericatu vel habitu clericali sumere, ad eum solum finem, ut reum remittat ad Judicem sacrum; non verò ut pronuntiet, quòd sit vel non sit Clericus, gaudeátque vel non privilegio fori. Complures alias dubitationes de Habitu & Tonfura Clericali quoad privilegium Fori proponit & resolvit Pignatelli tom. 3. consult. 7. ad quem remittendus est Lector: cum præcipua duntaxat eorum, quæ de Foro Competente afferri queunt, non singula (quod immensum foret) hîc persequi fuerit animus.

§. IV.

An Religiosi gaudeant Privilegio Fori.

SUMMARIUM.

252. Gaudent privilegio Fori Regulares utriusque sexûs.
 253. Etiam Novitij.
 254. Nec non Oblati, seu illi, qui se suâque in Religionis approbata servitium transtulerunt.
 255. Et Fratres ac Sorores Tertij Ordinis S. Francisci, & S. Dominici.
 256. Eremitæ quoque, si in communitate alicujus Religionis ap-